
Ruszowice, st. 36, gm. Głogów, woj. dolnośląskie, AZP 68-20/114

Informator Archeologiczny : badania 33, 198-199

1999

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

Tylko w wykopie III/99 odsłonięto zachowany fragmentarycznie średniowieczny układ warstw z XIV- i XV-wiecznym materiałem ceramicznym (ceramika stalowoszara i kamionkowa). W sumie odsłonięto 12 grobów, a także liczne kości pozostające w luźnym układzie, pochodzące zapewne z grobów wcześniejszych. Odkryci zmarli pochowani zostali zgodnie z rytuałem chrześcijańskim głowami na zachód, z rękoma złożonymi na miednicy lub ułożonymi wzdłuż ciała. Część zmarłych została pochowana w drewnianych trumnach, których ślady zachowały się w postaci przebarwień w obrębie wkopów grobowych. Analiza antropologiczna wykonana przez dr. Andrzeja Florkowskiego z Zakładu Antropologii IB UMK wykazała, iż pochowani zmarli to w większości dorośli mężczyźni w wieku 25-50 lat.

Wśród przebadanych szczątków kostnych znajdowały się także dwa szkielety dzieci w wieku 1-3 lat. Przy jednym ze szkieletów mężczyzny (grób 1/99), po wewnętrznej stronie prawej kości udowej znaleziono 12 całych i 4 połówki srebrnych monet. Monety leżały w układzie jedna na drugiej, w bryle patyny. Wokół znajdowała się pozostałość przypuszczalnie drewnianego opakowania lub rulonu. Konserwacją monet i wykonaniem ich dokumentacji zdjęciowej zajęły się mgr Małgorzata Grupa i mgr Anna Drażkowska z Pracowni Konserwacji IAiE Uniwersytetu Mikołaja Kopernika. Po zabiegach konserwatorskich monety przekazano do badań numizmatycznych. Analiza wykonana przez mgr. Adama Musiałowskiego z Muzeum Okręgowego w Toruniu wykazała, iż są to srebrne denary margrabiów brandenburskich z dynastii Wittelsbachów bawarskich datowane na lata 1324-1373. Zmarłego pochowanego z monetami nie należy wiązać z pochówkiem zakonnika, bowiem reguła (zarówno templariuszy, jak i joannitów) zabraniała takiego sposobu chowania. Warstwowy układ grobów wskazuje, że cmentarz funkcjonował przynajmniej przez kilkadziesiąt lat. Wnioski z analizy odkrytych źródeł sugerują, iż kaplica mogła pełnić w pewnym okresie funkcje parafialne, a obszar przy kaplicy funkcję parafialnego cmentarza. Zarówno datowanie odkrytych monet, jak i wyniki obserwacji stratygraficznych wskazują, że odkrytą część nekropolii możemy datować na okres XIV – początek XV wieku. Istnienie tej części cmentarzyska należy więc łączyć z działalnością joannitów.

Oprócz sondażu przy kaplicy eksplorowano trzy wykopy na obszarze, gdzie według analogii mogła znajdować się zabudowa gospodarczo-mieszkalna. W wykopach badawczych IV,V,VII/99 usytuowanych w oddaleniu około 35 m od północnej ściany kaplicy, pod warstwą współczesnego humusu i bruku kamiennego zalegały nawarstwienia niwelacyjno-nasypiskowe (o średniej miąższości 0,50 m) oraz warstwy stanowiące wypełniska nowożytnych wkopów. W obrębie zachowanych niżej nawarstwień w dwóch wykopach odkryto fragmenty rowu zachowane w postaci nieckowatych zagłębień z widocznym układem warstw zasypiskowych. W obrębie nawarstwień natrafiono na pozostałości zalegających w poziomie elementów drewnianych o nieustalonym na obecnym etapie badań przeznaczeniu. Dolną granicę chronologiczną obiektu wyznaczył materiał ceramiczny z partii przydennych datowany na XIV-XV wiek. Spąg odkrytych obiektów zarejestrowano na głębokości 1,90-2 m poniżej obecnego poziomu gruntu.

Równocześnie z pracami archeologiczno-architektonicznymi przeprowadzono badania geomorfologiczno-geologiczne stanowiska. Głównym celem prac była próba odtworzenia środowiska geograficznego obszaru, na którym funkcjonowała komandoria. Wykonano kilkadziesiąt odwiertów geologicznych w obrębie stanowiska i wokół niego. Materiały pozyskane podczas badań staną się podstawą opracowania dotyczącego środowiska geograficznego dawnej komandorii.

Ruszowice, st. 35, gm. Głogów, woj. dolnośląskie, AZP 68-19/236 – patrz: neolit

RUSZOWICE, st. 36, gm. Głogów, woj. dolnośląskie, AZP 68-20/114

Ratownicze badania archeologiczne zostały przeprowadzone przez firmę „AKME” Zd. Wiśniewski przy współpracy terenowej Muzeum Archeologiczno-Historycznego w Głogowie. Prace badaw-

cze z ramienia „AKME” były nadzorowane przez dr. Aleksandra Limisiewicza, natomiast kierował nimi w imieniu muzeum mgr Zenon Hendel. Ponadto w badaniach, zarówno na etapie terenowym, jak i kameralnym, wzięli również udział mgr K. Czapla, mgr Al. Dobrowolski, mgr W. Pogorzelski, mgr L. Lenarczyk oraz student Katedry Archeologii Uniwersytetu Wrocławskiego A. Hajzler.

SANOK, st. 1, gm. *loco*, woj. podkarpackie, AZP 113-78/1

- grób wczesnośredniowieczny
- warownia średniowieczna

Wykopaliskowe badania archeologiczne, przeprowadzone w terminie od 25 maja do 4 lipca przez mgr Marię Zielińską (autorka sprawozdania, Muzeum Historyczne w Sanoku). Finansowane przez Muzeum Historyczne w Sanoku. Trzeci sezon badań. Przebadano powierzchnię 47, 5 m².

Odsłonięto kolejne odcinki muru obronnego odkrytego wraz z gotycką wieżą w 1997 roku. Odsłonięte fragmenty muru kamiennego ze śladami reperacji cegłą „palcówką” runęły wraz z częścią zbocza wzgórza. Wydarzenie to miało miejsce prawdopodobnie w XVI wieku. W miejscach o nienaruszonej stratygrafii uchwycono warstwy budowlane muru z 1. poł. XIV w. (czasy króla Kazimierza Wielkiego) – chronologia poświadczona źródłami pisаныmi.

Materiały oraz dokumentacja są przechowywane w Muzeum Historycznym w Sanoku.

Wyniki badań zostaną opublikowane w „Materiałach i Sprawozdaniach Rzeszowskiego Ośrodka Archeologicznego”.

Badania będą kontynuowane.

SIERPC, st. 21, Stare Miasto, ul. Farna, woj. mazowieckie, AZP 43-53/76

- kościół pw. św. Wita, Modesta i Krescencji – cmentarz przykościelny

Ratownicze badania sondażowe, prowadzone w maju pod kierownictwem mgr. Andrzeja Gołębniaka (Zespół Archeologiczno-Konserwatorski mgr Andrzej Gołębniak). Finansowane przez parafię rzymskokatolicką pw. św. Wita, Modesta i Krescencji w Sierpcu. Przebadano powierzchnię 150 m².

Prace prowadzone były na dziedzińcu kościoła (od strony południowej) i wąskim wykopem wykraczały poza jego ogrodzenie. W rejonie dziedzińca dwa wykopy odsłoniły skupienie pochówków o miąższości blisko 2 m. Mnogość mogił i późniejsze zakłócenie wkopami dla mogił zbiorowych, zarejestrowane w południowo-wschodnim narożniku dziedzińca, nie dały szansy wydzielenia faz użytkowania cmentarza. Układ pochówków zdominowany był przez głębokie mogiły późnośredniowieczne i nowożytne. Tylko w jednym wykopie (w pobliżu studzienki nr 2) natrafiono na pozostałość wkopu grobowego zawierającego ułamki XIV-wiecznej ceramiki. Intensywność użytkowania cmentarza spowodowała całkowite zatracenia pierwotnego układu warstw. Ilość pochówków pojawiających się w tym samym miejscu nie tylko doprowadziła do zniszczenia starszych mogił, ale szukając podłoża piaszczystego – do zatarcia pierwotnego poziomu calca. Na przebadanym obszarze brak było jakichkolwiek warstw poza cmentarnymi. Warstwy te kończą się na linii murowanego ogrodzenia własności kościelnej, co potwierdza stabilność podziału własnościowego.

Materiał w posiadaniu Zespołu Archeologiczno-Konserwatorskiego mgr Andrzej Gołębniak.

Badania zakończono.

Steklno, st. 9, gm. Gryfino, woj. zachodniopomorskie, AZP 35-05/63 – patrz środkowa, młodsza i późna epoka brązu